

ÅRSRAPPORT

SHAPE

2024

SHAPE ÅRSRAPPORT 2024

Produceret af SHAPE – Shaping Digital Citizenship
Redigeret af Simone Bech og Rasmus Kornbek

Indholdsfortegnelse

CENTERADMINISTRATION	5
TEMAER	6
INKLUSION	6
SAMTALE	10
VELFÆRD	13
VIDEN	17
FORSKNINGSNETVÆRK	20
.....	23
NEDSLAG	23
.....	24
BEVILLINGER	25
DEMOCRACY & DIGITAL CITIZENSHIP CONFERENCE	27
BORGERINDDRAGENDE AKTIVITETER	28
AKTIVITETER.....	30
PRESSE	30
OPLÆG OG PRÆSENTATIONER	31
PUBLIKATIONER	35
BEVILLINGER, PRISER OG OUTREACH.....	37
BEGIVENHEDER	39
SAMARBEJDSPARTNERE.....	42
FORSKERE	43
NYANSÆTTELSE.....	44

ORD FRA CENTERLEDEREN

I SHAPE har vi nu i tre år arbejdet med at fremme demokrati og medborgerskab i en verden, hvor data og algoritmer spiller en stadig større rolle. Centerets forskere har afholdt succesfulde arrangementer, publiceret alt fra videnskabelige artikler til debatindlæg og markeret sig som en aktiv stemme i den offentlige debat.

Samtidig har vi i centret udbygget de tværfaglige aktiviteter, for eksempel gennem SHAPES samarbejde med Aarhus Institute of Advanced Studies (AIAS) og Platform for Inequality Research at Aarhus University (PIREAU). Den entydige erfaring har været, at der ikke altid er så langt mellem fagligheder, som man nogle gange kunne tro.

Det er også værd at notere sig, at flere af SHAPES forskningsaktiviteter udføres i direkte samarbejde med myndigheder, organisationer og borgere. Vi er glade for at kunne bygge bro på denne måde, og det lover godt for fremtiden, at der også uden for universitetet er så stort et engagement i digitalisering, demokrati og medborgerskab.

I 2024 har centret i højere grad tematiseret de muligheder og udfordringer, der følger med digitaliseringen. Det afspejles på SHAPES hjemmeside, hvor forskningsprojekterne nu er centreret omkring temaerne 'inklusion', 'viden', 'samtale' og 'velfærd'. På hjemmesiden finder man også præsentationer af centrets forskere, nyheder og meget andet, som det kan være værd at orientere sig i. Hjemmesiden findes [her](#).

Jeg vil gerne takke alle, som har været med til at forme SHAPE som et åbent og samfundsengageret forskningscenter. Vi ser frem til at fortsætte arbejdet det kommende år. Vi er sat i verden for at finde løsninger, der kan medvirke til en mere ansvarlig og inkluderende digital fremtid – og vi er godt i gang!

Peter Lauritsen,
Professor & centerleder

CENTERADMINISTRATION

Peter Lauritsen, Professor & centerleder

Simone Bech, AC-fuldmægtig

Rasmus Kornbek, Videnskabelig assistent

Ida Terp Høybye, Studentervedhjælper

ADVISORY BOARD

Brian Vinter, Prodekan, Faculty of Technical Sciences

Kaj Grønbæk, Institutleder, Institut for Datalogi, Faculty of Natural Sciences

Mette Nørgaard, Professor, Institut for Klinisk Medicin, Faculty of Health

Marie Vejrup Nielsen, Institutleder, Institut for Kultur og Samfund, Faculty of Arts

TEMAER

I 2024 har SHAPE i højere grad tematiseret de muligheder og udfordringer, der følger med digitaliseringen. Det afspejles på SHAPES hjemmeside, hvor forskningsprojekterne nu er centreret omkring temaerne 'inklusion', 'viden', 'samtale' og 'velfærd'.

I september kunne centret også byde velkommen til fire nye AIAS-SHAPE fellows, som med hver deres forskningsprojekter indgår i en interdisciplinær forskningsgruppe på AIAS under ledelse af SHAPE.

INKLUSION

Temaet 'inklusion' fokuserer på, hvordan digitalisering på den ene side kan styrke lighed, tilgængelighed og repræsentation, men på den anden side også udfordre samfundets sammenhængskraft. Ulige internetadgang, begrænsede teknologiske muligheder og manglende indflydelse på den digitale udvikling gør det svært for marginaliserede grupper at deltage i den digitale omstilling.

Dette tema omfatter forskningsprojekter, der undersøger disse udfordringer og udvikler løsninger for at gøre digitale teknologier mere retfærdige, tilgængelige og relevante for alle. I det følgende præsenteres disse projekter.

AI billedpraksisser som digitalt medborgerskab

Projektets teknologiske baggrund er fremkomsten af nye AI-computermodeller, der er i stand til automatisk at generere syntetiske billeder, som til forveksling ligner virkelige fotografier, eller som omsætter tekstininput til billeder med stadig større detaljeringsgrad og sans for syntaks. Dette rejser en række spørgsmål om, hvordan disse 'kunstige' billedpraksisser – via deres træning funderet på indsamlede big (billed-)data – er formet af specifikke eksisterende billedkulturer, og hvordan syntetiske billeder fremadrettet former vores visuelle medborgerskab. Den demokratiske udfordring er her, at alle potentielt indgår i skabelsen af disse billeder (bl.a. gennem deres data), men at præmisserne for aktiv deltagelse samtidig er uigennemsigtige.

Projektdeltagere: Lotte Phillipsen (PI, lektor)

Another AI

AI forstås på tværs af videnskabelige områder ofte som et vestligt fænomen. Projektet anvender en analytisk og eksperimentel praksis fra humaniora og samfundsvidenskab til at udvikle forståelsen af AI i det globale syd og vurdere dens effekt på demokrati og

koloniale skel. Gennem analyse af forholdet mellem modernitet, demokrati, kolonialisme og AI i det globale syd undersøges, hvordan AI ses både som en mulighed for innovation og en hindring for dekoloniale ambitioner. Projektet bruger feltarbejde, dokumentanalyse og en strategisk ramme for demokratisk samfundsengagement. Målet er at sætte spørgsmålstejn ved AI's tekno-, videns-, krops- og geopolitik, vurdere aktuelle AI-politikker samt informere fremtidig design og styring af AI i et dekolonialt og demokratisk perspektiv.

Projektdeltagere: Pablo Valesco (PI, lektor), Christian Ulrik Andersen (Co-PI, lektor), Rachel Charlotte Smith (Co-PI, lektor), Kasper Hedegaard Schiølin (Co-PI, lektor)

Digital deltagelse for unge med handicap

For unge mennesker er digitale teknologier en integreret del af hverdagen. Unge med handicap bruger digitale teknologier på linje med andre unge, men der er forskelle i både adgangen til og anvendelsen af disse medier. Dette peger på en digital kløft, hvor nogle grupper af unge med handicap oplever vanskeligheder, diskrimination og ulighed i deres muligheder for digital deltagelse. Sociale medier kan tilbyde løsninger på praktiske udfordringer og styrke unges sociale forbindelse, men samtidig oplever unge med handicap også højere forekomst af f.eks. digital mobning. Projektet har til formål at styrke forskningen i medier og handicap, som er underbelyst i en dansk kontekst, samt at etablere et tværfagligt fokus på medier og handicap på Aarhus Universitet.

Projektdeltagere: Stine Liv Johansen (PI, lektor), Louise Bøttcher (PI, lektor)

Digitalisering og access to justice

En række undersøgelser har påvist, at der eksisterer en digital kløft, at nogle borgere har lettere ved at anvende de digitale løsninger i den offentlige forvaltning end andre, og at nogle oplever, at det er blevet vanskeligere at få adgang til den relevante information og at få de rettigheder og sociale goder, som lovgivningen tilsigter. Digitaliseringen kan altså udgøre en barriere for, at nogle borgere får de ydelser, som de er berettiget til. Dette er særligt problematisk, hvis det især er borgere med et særligt behov for hjælp, som er dem, der udelukkes herfra. Dermed er der risiko for, at den sociale ulighed forstærkes gennem den digitale ulighed. Formålet med projektet er at analysere retsudviklingen, herunder mulige implikationer for retsbegrebet og retsanvendelsen.

Projektdeltagere: Bettina Lemann Kristiansen (PI, professor)

Digitalisering af retten – betydningen for det praktiske juridiske arbejde

Dette projekt omhandler udarbejdelsen af en lærebog. Den er tænkt som en grundbog med en grundlæggende indføring i, hvad digitalisering er, og de implikationer, det har

for retten og for det praktiske juridiske arbejde. Bogens emner går på tværs af forskellige retsområder og behandler digitalisering inden for forskellige former for praktisk juridisk arbejde, f.eks. i offentlige forvaltningsmyndigheder. Bidragsyderne til bogen er førende juridiske forskere på feltet samt praktikere med særlig erfaring med de respektive former for praktisk juridisk arbejde, herunder advokater. Den primære målgruppe er jurastuderende og jurister, der praktisk arbejder med digitalisering eller på retsområder, hvor der sker/er sket digitalisering.

Projektdeltagere: Bettina Lemann Kristiansen (PI, professor)

Democratic implications of TTS-assisted communication

Med afsæt i den nye European Accessibility Act, der træder i kraft 28. juni 2025, undersøger projektet, hvordan text-to-speech-teknologi og syntetiske stemmer påvirker website-kommunikation mellem danske offentlige myndigheder og borgere, og hvilke demokratiske implikationer det medfører. Et kvalitativt brugerstudie gennemføres sammen med udviklingen af en teoretisk ramme, der centrerer sig om begrebet 'resonant borger'. At være borger i et demokrati kræver ikke kun lydhørhed og resonans, men også etisk ansvarlighed og fornuft. Den empiriske undersøgelse inkluderer en podcastproduktion, der udforsker oplevelsen af syntetiske stemmer.

Projektdeltagere: Iben Have (AIAS-SHAPE fellow 24/25, lektor)

Digital service journeys among socially marginalized people

Projektet undersøger forholdet mellem digitalisering og ulighed i sundhed. Der arbejdes med etnografiske data indsamlet i 2023-2025, som udforsker og kortlægger servicerejser på gadeniveau for mennesker i krydsfeltet mellem hjemløshed og stofbrug, når de forsøger at navigere i digitaliserede sundhedsløsninger.

Projektdeltagere: Maj Nygaard-Christensen (AIAS-SHAPE fellow 24/25, lektor)

Metaverse-markedspladsers indvirkning på mennesker med handicaps

Projektet undersøger, hvad der sker med aktivt medborgerskab, inklusion og repræsentation på digitale markedspladser. En ud af fem mennesker på verdensplan lever med et handicap. Alligevel er mennesker med handicap stadig en af de største marginaliserede grupper i verden. Tidligere undersøgelser har vist, at manglende tilpasning på fysiske markedspladser har en dybtgående indvirkning på handicappedes velbefindende. Gennem en tværfaglig tilgang, der kombinerer inklusion/eksklusion af handicappede, forbrugervelfærd, digitalt forbrug, detailhandel, event management og transformativ

markedsføring, sigter projektet mod at undersøge inklusion af handicappede på meta-verse markedspladser, og hvordan det former deres adfærd og velbefindende.

Projektdeltagere: Lizette Vorster Larsen (PI, adjunkt), Anne Odile Peschel (PI, lektor)

Netværk for digital udsathed

Digitaliseringen har allerede stor indvirkning på samfundet, men for de mest udsatte borgere i udsatte positioner kan teknologiske forandringer skabe endnu større udfordringer. Formålet med netværket er at få en dybere forståelse af, hvordan digitaliseringen påvirker de mest sårbare borgere og at finde ud af, hvordan vi kan skabe løsninger, der møder deres behov. Netværket skal fremme samarbejde mellem forskere med forskellige faglige baggrunde og organisationer for at undersøge, hvordan digitaliseringen både kan forværre og potentielt afhjælpe de sociale problemer, som udsatte borgere står overfor. Der er et voksende behov for forskning og debat om, hvordan digitaliseringens indflydelse på samfundets mest sårbare kan håndteres, og hvordan teknologi kan bruges som et redskab til at forbedre deres livsvilkår.

Projektdeltagere: Lasse Balleby (ph.d.-studerende), Peter Danholt (lektor), Antoinette Mary Fage-Butler (lektor), Stine Liv Johansen (lektor), Iben Have (lektor), Patrick Heiberg Kapsch (postdoc), Amanda Karlsson (postdoc), Peter Lauritsen (professor), Bettina Lemmann Kristiansen (professor), Loni Kraus Ledderer (lektor), Maj Nygaard-Christensen (lektor), Mikkel Rask Pedersen (postdoc).

The Invisible Men (TIM)

Forskning peger på, at deltagelse i online fællesskaber med peers kan give borgere med kronisk sygdom viden og omsorg på måder, familie og venner ikke kan. Der er imidlertid en stor kønsmæssig skævhed i disse online fællesskaber, som overvejende domineres af kvinder. I Skandinavien har vi en stærk tradition for demokratisk deltagelse og medborgerskab. En tradition som den stadig stigende digitalisering af samfundet både udvider og udfordrer. Projektets omdrejningspunkt er at kaste lys på netop denne kønsmæssige skævhed i digital deltagelse ved at undersøge, hvorfor så få mænd vælger at dele deres sygdomsfortællinger i online patientledede fællesskaber, og hvilke konsekvenser det potentielt kan have i et digitalt medborgerskabs- og ligestillingsperspektiv.

Projektdeltagere: Amanda Karlsson (PI, postdoc)

Using AI to test effects of inclusive narratives on notions of citizenship and support for democracy

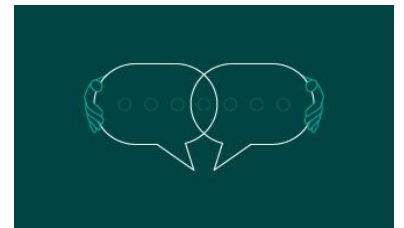
Bekymringen for demokratiets tilstand er vokset som følge af ny viden om, at mange

borgere ikke værdsætter demokratiske principper eller accepterer valgresultater. Mange mener, at kernen i disse antidemokratiske overbevisninger er en afvisning af nogle vælgere - etniske minoriteter - som mindreværdige medlemmer af nationen. Dette projekt spurgte: 'Kan en øget opfattelse af etniske minoriteters centrale betydning for nationen styrke borgernes engagement i demokratiske principper?' I eksperimenter i Indien og USA undersøgte projektet, om inkluderende historiske fortællinger kan ændre minoriteters opfattelse af deres plads i nationen og majoritetsmedlemmers engagement i demokratiske principper.

Projektdeltagere: Nicholas Haas (AIAS-SHAPE fellow 23/24, lektor)

SAMTALE

Digitaliseringen både fremmer og truer den demokratiske samtale. Vi har fået bedre muligheder for at kommunikere, men mange debatter polariseres og bliver fastlåste skyttegravskonflikter. Dermed udebliver den fælles afsøgning af problemer, muligheder og perspektiver.

Temaet 'samtale' fokuserer på, hvordan forskningsbaserede metoder og teknologier kan understøtte og styrke den demokratiske samtale i en digital tidsalder. I det følgende præsenteres disse projekter.

Befolkningens brug af sociale medier i valgkampen 2022

Siden 2007 har sociale medier været en fast del af danske valgkampe. For politikerne er tilstedeværelsen på sociale medier i dag uundgåelig, og både kommunikation samt målgruppeudvælgelse er blevet professionaliseret med en stor del af kampagnebudgetterne rettet mod sociale medier. Projektet fokuserede oprindeligt på analyse og publikation af data fra en spørgeskemaundersøgelse med fokus på FV22 og sammenligninger med fire tidligere valg. Det longitudinelle perspektiv er baseret på tidsserieanalyser af sociale mediebrug fra 2007 til 2022. Disse data giver et unikt indblik i borgernes forhold til sociale medier i politisk kommunikation og kan føre til undersøgelser af skismaet mellem den intense brug af og den manglende tillid til sociale medier, som også tidligere er dokumenteret.

Projektdeltagere: Jakob Linaa Jensen (PI, lektor)

Chat Democracy: AI, democratic talk, and a new shared language

I demokratiet er sproget afgørende. Med den igangværende integration af Large

Language Model-baserede teknologier som ChatGPT i et væld af digitale platforme vil AI-teknologier snart være en integreret del af processerne for kulturel meningskabelse, borgerlige overvejelser og opbygning af fællesskaber i den demokratiske offentlige sfære. Derfor spørger dette projekt, hvilke former for offentligheder og fællesskaber der opstår, når diskussioner om politiske emner bliver påvirket af og assisteret af AI-drevne 'info-diskursive hjælpemidler'? Hvem får lov til at tale? På hvis sprog? Hvilken slags borgere vil og kan vi blive?

Projektdeltagere: Jan Løhmann Stephensen (AIAS-SHAPE fellow 24/25, lektor)

Den digital understøttede demokratiske samtale om byudvikling

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan teknologi kan bidrage til at reducere polariseringen og fremme en mere inklusiv borgerinddragelse i byudvikling og grøn omstilling. Gennem et designforløb vil projektet afprøve og evaluere, hvordan digitale platforme og teknologiske løsninger kan skabe bedre forudsætninger for en mere konstruktiv og ligeværdig dialog mellem borgere, beslutningstagere og øvrige aktører. Projektet sigter mod at udvikle og implementere innovative teknologier, der både kan fremme deltagelse på tværs af samfundsgrupper og styrke samarbejdet om komplekse problemstillinger, som byplanlægning og grøn omstilling udgør.

Projektdeltagere: Peter Lauritsen (PI, professor), Kim Halskov (PI, professor) Caroline Gjørtsvang Kock (videnskabelig assistent)

Demokratiets vagthunde – forholdet mellem journalister og forskere i et forandret mediemiljø

Projektet fokuserer på levedygtigheden af forholdet mellem journalister og forskere. Netop journalister og forskere fungerer som 'vagthunde', der taler magten midt imod. Undersøgelser har vist, at forholdet mellem journalister og forskere generelt fungerer godt i velfungerende liberale demokratier. I de senere år er vagthunderollen imidlertid blevet udsat for et øget pres fra politiske og økonomiske interessenter og forstærket af den digitale udvikling. Disse processer udhuler fundamentet for både medier og forskningsinstitutioner og kan også grave kløfter mellem journalister og forskere.

Projektdeltagere: Lene Kühle (PI, professor), Morten Brænder (PI, lektor)

Digitale teknologier og infrastrukturer som significant others

Digitale systemer og data spiller en central og stigende rolle i alle facetter af hverdags- og arbejdslivet. Formålet med projektet er at øge den individuelle og kollektive bevidsthed, robusthed og handlekraft i mødet med digitale teknologier med afsæt i idéen

om digital teknologi som 'significant others'. Det vil sige som ting og aktører, med hvilke vi som brugere indgår i samskabende, gensidigt forandrende relationer, der indebærer både glæder, smerte, tvivl mv.mv. Hensigten med projektet er desuden at udvikle og afprøve formater i form af f.eks. workshops, der kan bidrage til at opnå handlekraft og robusthed i mødet med digitale teknologier som situerede praksisser, snarere end som deciderede løsnings- og designorienterede. Derved styrkes det digitale medborgerskab.

Projektdeltagere: Peter Danholt (PI, lektor), Patrick Heiberg Kapsch (postdoc)

Human-AI co-creativity to engage policy makers, general public and researchers in societal issues

Projektet udforsker brugen af samskabende menneske-AI-værktøjer til at fremme offentligt engagement i samfunds- og borgerdialoger. Projektet, 'crea.visions', giver offentligheden mulighed for at skabe billeder og fortællinger om aktuelle emner. Projektet integrerer input fra forskere og beslutningstagere fra Aarhus Universitet og skaber både et online og et fysisk forum, hvor man kan diskutere de samfundsmæssige konsekvenser af igangværende forskning. Dette initiativ har til formål at øge offentlighedens deltagelse i forskning og demonstrere, hvordan AI-teknologier kan gavne samfundet.

Projektdeltagere: Janet Frances Rafner (AIAS-SHAPE fellow 23/24 & 24/25, postdoc)

Metoder og tilgange til studiet af aktivisme og sociale bevægelser

I løbet af de sidste årtier er forskere i sociale bevægelser blevet fascineret af forbindelserne mellem digitale teknologier og aktivisme. Teknologier er blevet indlejret i sociale bevægelser, hvilket giver etiske, metodologiske og teoretiske udfordringer. På den baggrund arrangerede projektet et todages seminar med titlen '[Contentious Data, Algorithms, & Digital Activism](#)' på Aarhus Universitet i 2023. Målet var at give forskere en nyttig værktøjskasse, når de står over for udfordringerne ved at studere digitale teknologier og sociale bevægelser samt at styrke båndene og opbygge forskningsnetværk med førende internationale forskere.

Projektdeltagere: Cristina Maria Flesher Fominaya (PI, professor)

Sociale medier i Indonesien – tendenser og udfordringer

Sociale medier har fået en enestående rolle i Indonesiens sociale, økonomiske, religiøse og politiske liv og forandrer landet på måder, der stadig er dårligt forstået. De omformer sociale relationer, forstyrrer og skaber nye muligheder, f.eks. i erhvervslivet. Samtidig bruges sociale medier til at begrænse demokratiske processer, da interessegrupper og 'buzzere' manipulerer med den offentlige mening og påvirker valg. Formålet med

workshoppen: 'Social media in Indonesia: Trends and challenges' var at samle forskere og kritisk undersøge de sociale mediers indflydelse på Indonesiens samfund, økonomi og politik. Workshoppen gjorde status over, hvordan sociale medier ændrer Indonesien og dets betydning på globalt plan.

Projektdeltagere: Nils Ole Bubandt (PI, professor)

Sociale medier eksempler og demokratisk medborgerskab

Projektet omhandlede, hvorfor nogle typer af eksempler på sociale medier er særligt effektive til at udløse digitalt engagement og forme faktuelle opfattelser af sociale problemer samt tilskrivning af regeringsansvar, mens andre typer eksempler ikke har nogen indflydelse. Hvordan kan virkningen af vildledende, ikke-repræsentative eksempler på sociale medier mindskes? Resultaterne fra projektet bidrog med viden om a) graden af diversitet i, hvordan samfundsmæssige problemer illustreres med eksempler på sociale medier, b) hvordan eksempler på sociale medier påvirker demokratisk engagement og c) de digitale kilder til mobilisering, faktuelle (mis)opfattelser samt tilskrivning af demokratisk ansvar i den brede offentlighed.

Projektdeltagere: Lene Aarøe (AIAS-SHAPE fellow 23/24, professor)

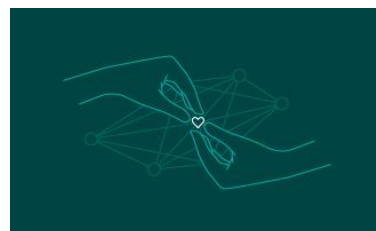
Styrkelse af aktivt medborgerskab gennem virtual reality-oplevelser

Selvom borgerne ofte støtter midler til at nå den grønne omstilling på et generelt plan, er deres tolerance eller godkendelse ikke automatisk givet, når det kommer til 'deres egen baghave.' Projektet foreslår en tværfaglig tilgang, hvor samfundsvidenskaberne bygger bro mellem de tekniske videnskaber og offentligheden ved at tilbyde virtual reality (VR)-oplevelser af socialt nødvendige, systemforstyrrende innovationer. Det giver borgerne mulighed for at opleve og interagere med 360-graders visualiseringer af innovationer under udvikling.

Projektdeltagere: Gabriele Torma (PI, forsker), Marta Victoria (PI, lektor), Anne Odile Peschel (PI, lektor), Jessica Aschemann-Witzel (PI, professor)

VELFÆRD

Temaet 'velfærd' fokuserer på, hvordan digitale teknologier kan bruges konstruktivt på digitaliserede velfærdsområder. Denne digitalisering åbner nye muligheder for både borgere og velfærdsprofessionelle, men medfører samtidig udfordringer relateret til kompetencer, faglighed, transparens og kontrol.

Dette tema omfatter forskningsprojekter, der undersøger disse udfordringer og udvikler løsninger for at styrke sammenhængen mellem digitalisering og velfærd. I det følgende præsenteres disse projekter.

Afprøvning af demokrati nedefra og op: Plan og virkelighed for civilforsvaret i Aarhus under den kolde krig

Mens byplanlæggere, der designede til civilbeskyttelse, tidligere gættede sig frem til folks bevægelser ved at se på fordelingen af steder på kortene, kan vi i dag bruge mobilitetsstatistikker, 3D-modeller og vejnet til at kvantificere folks daglige bevægelse gennem bylandskabet og tilgængeligheden af beskyttelsesrum. Ved hjælp af computersimuleringer og agentbaseret modellering (ABM) har projektet til formål at vurdere evakueringspotentialer i de aarhusianske beskyttelsesrum for at evaluere, hvor effektiv, jævn og komplet deres dækning var med hensyn til 1970-80'ernes befolknings- og bygningsfordeling.

Projektdeltagere: Adéla Sobotkova (PI, lektor), Rosanna Farbøl (PI, adjunkt), Petra Hermankova (PI, adjunkt)

Cybersikkerhed i et humanistisk perspektiv

Som et digitaliseret samfund står Danmark overfor en stigende udfordring med cybertrusler, der rammer både borgere, private virksomheder og offentlige institutioner. I takt med den hastige udvikling af cybertrusler er der et stigende behov for forskning og uddannelse inden for cybersikkerhed – også med fokus på humanistiske perspektiver, som i øjeblikket mangler på området. Dette projekt spørger: 'Hvordan kan humaniora bidrage til forskning og uddannelse indenfor cybersikkerhed?' For det første sigter det mod at afdekke humanistisk forskning og dermed bidrage med humanistiske perspektiver på området. For det andet fokuserer det på at styrke udviklingen og integrationen af humaniora inden for cybersikkerhed gennem interdisciplinære uddannelsesaktiviteter.

Projektdeltagere: Peter Lauritsen (PI, professor), Karina Dollerup Brunsvig (videnskabelig assistent)

Den digitale borger i socialt arbejde

Formålet med projektet er at undersøge, beskrive og begrebsliggøre digitalt medborgerskab i socialt arbejde i krydsfeltet mellem udsatte borgere, socialrådgiverfaglighed, digitale systemer og data gennem inddragelse af borgere, socialrådgivere samt ledere, der på et styringsniveau anvender og leder vha. digitale data. Projektet vil desuden give indsigt i sagsbehandling, professionsforandring og inddragelse af udsatte borgere som en socioteknisk arbejdspraksis. Hermed opnås detaljeret empiribaseret viden om det

digitale medborgerskab til gavn for udvikling af organisatorisk praksis, understøttelse af udsatte borgers inddragelse samt professionsudvikling på socialrådgiveruddannelsen.

Projektdeltagere: Peter Danholt (PI, lektor), Peter Lauritsen (professor), Mikkel Rask Pedersen (postdoc), Patrick Heiberg Kapsch (postdoc)

Fra smarte campusser til smarte byer: Demokrati, digitalt medborgerskab og videregående uddannelse

Projektet evaluerede udviklingen af smart campus-initiativer i Danmark og Skotland i sammenligning med USA og vurderede, hvordan disse initiativer påvirker studerendes og læreres ret til privatliv, arbejdsforhold og akademisk frihed. Fokus var på forbindelserne mellem smart campus og smart city-initiativer ved hjælp af casestudier af smart campus-initiativer, der er designet specifikt til at fungere som testområde for smart city-teknologi. Disse initiativer har til formål at forbedre studerendes læring og maksimere universiteternes miljømæssige bæredygtighed. Men i praksis kan de i høj grad udvide industriens magt over de videregående uddannelser, samtidig med at de rejser presserende spørgsmål om privatlivets fred og uafhængighed af uberettiget institutionelt tilsyn. Projektet omfattede også interviews med universitetets datapersonale om brugen af datavisualiseringssoftware til at overvåge studerendes succes og forskeres produktivitet.

Projektdeltagere: Lindsay Weinberg (PI, AIAS-SHAPE fellow 23/24)

Personnummerets historie

Et system som CPR eksisterer ikke mange steder udenfor Norden. Derfor vil dette projekt bringe denne infrastruktur frem i lyset og undersøge, hvilke konsekvenser brugen af personnumre har for forholdet mellem borger og stat. Projektet arbejder især med arkivmateriale fra udvalg, råd og tilsyn i embedsværket for at kortlægge de beslutninger, der stod bag CPR's indførelse i 1968. Samtidig undersøger projektet, hvordan disse beslutninger er blevet taget imod i den offentlige debat. På baggrund af dette vil det aktualisere tidligere debatter og problemstillinger om CPR med mere aktuelle perspektiver. Ved at belyse CPR som infrastruktur vil projektet vise, hvordan CPR både kan ses som udtryk for sammenhængskraft i vores velfærdssamfund og udfordrer selvsamme sammenhæng.

Projektdeltagere: Peter Lauritsen (PI, professor), Rasmus Kornbek (videnskabelig assistent)

Moralsk revolution, reform eller ro på?

Et pilotstudie af de moralske konsekvenser af brugen af algoritmiske beslutningssystemer i den danske velfærdsstat. Digitale teknologier udråbes ofte som revolutionerende,

men det er omdiskuteret, om teknologibrug kan medvirke til moralske revolutioner. Danmark, med verdens mest digitaliserede offentlige sektor, er et oplagt sted at undersøge dette. Studiet kortlagde det offentliges moralske landskab op til 2001, hvor digitaliseringen for alvor tog fart. Et metastudie af regeringens digitaliseringsstrategier og forskning i brugen af algoritmiske beslutningssystemer i den offentlige sektor blev gennemført, samt en analyse af det nu lukkede EFI-system. Resultatet var, at brugen af digital teknologi kan være en væsentlig faktor i moralske revolutioner, men at det er et åbent spørgsmål, om digitaliseringen af den danske velfærdsstat medfører en moralsk revolution, en værdiforskydning eller status quo.

Projektdeltagere: Cecilie Eriksen (PI, AIAS-SHAPE fellow 23/24)

Still learning? AI in educational settings – exploring a must-have or nice-to-have learning future

Kunstig intelligens (KI) og andre nye teknologier får større betydning i det danske uddannelsessystem, hvilket giver læreruddannelsen både nye muligheder og udfordringer. Projektet har til formål at udvikle metoder, der styrker undervisernes didaktiske kompetencer og hjælper dem med at tilpasse undervisningen, så den imødekommer de kompetencer, der er centrale i et digitaliseret samfund. Det sigter desuden mod at fremme kritisk refleksion, konstruktiv anvendelse af KI og skabe dialog om teknologiens rolle og indflydelse på lærere, elever og undervisningen. Endelig ønsker projektet at styrke de lærendes forståelse af teknologiens muligheder og begrænsninger samt fremme en balanceret anvendelse af menneskelige og digitale ressourcer for at udvikle aktive digitale borgere.

Projektdeltagere: Ole Sejer Iversen (PI, professor), Antonia Clasina Södergren (postdoc)

The CAVA-project: Comparing Adverse Vaccine Event Reporting

Lægemiddelstyrelsens bivirkningsdatabase indeholder data om formodede bivirkninger indberettet i Danmark for specifikke medecintyper og bruges til at understøtte sikkerhedsovervågning efter markedsføring. En begrænsning ved pharmacovigilance er antagelsen om, at 'stimuleret rapportering' af utilsigtede hændelser sker som reaktion på advarsler, alarmer og etiketændringer fra sundhedsmyndighederne. Ved at sammenligne kommunikationsmiljøer omkring implementeringen af forskellige vaccinationsprogrammer i Danmark, sigter projektet mod at identificere og udforske selvoscillerende effekter af lægemiddelovervågning for at forstå, hvordan disse indebærer en ny form for digitalt sundhedsborgerskab, der opstår ud af det tidlige 21. århundredes vaccinepolitik.

Projektdeltagere: Marie Louise Tørring (PI, lektor)

VIDEN

Temaet 'viden' fokuserer på, hvordan digitalisering og afhængighed af Big Tech påvirker vores overbevisninger, adfærd og adgang til information. For eksempel kan søgealgoritmer og AI-modeller skabe informationsbias ved at prioritere bestemte synspunkter fremfor andre.

Dette tema dækker forskningsprojekter, som søger at udvikle løsninger, der understøtter en mere oplyst og demokratisk fremtid. I det følgende præsenteres disse projekter.

Knowledge infrastructures of searching

Fremkomsten af generativ AI ændrer den måde, vi søger efter information på ved at give kortfattede svar eller resuméer i stedet for rangordnede links. Denne udvikling rejser vigtige spørgsmål om de komplekse datastrukturer bag søgeresultater, og hvordan de bedst kan forstås og studeres. Denne tværfaglige forskning udforsker etikken og politikken i søgekosystemer, undersøger open source-alternativer til dominerende platforme, fremhæver de sociale konsekvenser af mis/desinformation og måler miljøeffekterne af datacentre. Ved at undersøge vidensinfrastrukturene for søgning sigter projektet mod at få en bedre forståelse af deres indflydelse på digitalt medborgerskab og deres bredere konsekvenser for samfundet.

Projektdeltagere: Renée Ridgway (PI, postdoc)

Knowledge servers

I dette projekt undersøges den voksende afhængighed af virksomheders videnstjenester og den dermed forbundne risiko for at mindske evnen til kritisk tænkning. Ved hjælp af teorier og eksperimentelle metoder fra humaniora og samfundsvidenskab undersøges det, hvordan visse digitale græsrodsfællesskaber, som ofte overses, tilbyder alternative kollektive, reflekterende og autonome deltagelsesmodeller. I samarbejde med fællesskaber udvikler og udforskes det, hvordan disse modeller inspirerer til radikale visioner for vidensinfrastrukturer - der opererer på en mindre, peer-to-peer-skala (i stedet for udelukkende at basere sig på client-server-modeller) og er opmærksomme på minoriteter, mangfoldighed, retfærdighed og bæredygtighed.

Projektdeltagere: Christian Ulrik Andersen (PI, lektor), Pablo Velasco (Co-PI), Nicolas René M. Maleve (Postdoc)

Kuratering af data - udvikling af en værktøjskasse til data literacy

Datakuratering er ikke blot en teknisk proces, men en epistemisk og kulturel praksis. Dette projekt udvikler en værktøjskasse til datakompetence ved at trække på kuratoriske metoder, der traditionelt bruges inden for kunst og kultur. Gennem Curating Data Diagram omformuleres datakuratering som en aktiv, fortolkende proces, der gør datapraksis mere læselig og kritisk tilgængelig. I nutidens samfund er data allestedsnærværende. Alligevel forstås data ofte som et abstrakt, teknisk domæne. Denne framing skjuler ikke kun datas sociotekniske dimensioner, men begrænser også et bredere engagement i deres implikationer. Ved at tilpasse kurateringspraksis til data udvikler dette projekt en praksisbaseret metode til at undersøge dataficering. Det placerer data og kuratering inden for en bredere diskurs af kritiske datastudier og sætter spørgsmålstejn ved, hvordan digitale infrastrukturer former viden, magt og handlekraft. På den måde tilbyder det en ny ramme for at forstå data ud over deres rent beregningsmæssige logik.

Projektdeltagere: Magdalena Regina Tyzlik-Carver (PI, lektor)

News flow analytics: A data science method for eliciting censorship and showing bias

I autoritære lande er nyhedsmediernes under pres fra regeringen, medielandskabet er polariseret, og medierne har en tendens til at tilslutte sig enten den officielle propaganda eller en uafhængig dækning af begivenheder. For at estimere censur og vise bias i nyhedsdækningen udvikler projektet metoder baseret på måling og sammenligning af dagsordener fra forskellige russiske medier samt nogle NLP-teknikker. Metoden benytter en annoteret database med genkendte navngivne enheder, og estimererne af dagsordenforskelle baseres på data om andelen af tekster, der nævner bestemte personer.

Projektdeltagere: Ilia Utekhin (AIAS-SHAPE Fellow 24/25)

Youtube as an infrastructure for influence on citizens' belief and behavior

YouTube demokratiserer information ved at give forskellige aktører mulighed for at dele indhold. Denne demokratisering kan dog også medvirke til at nye aktører får politisk magt samt på anden måde kan påvirke demokratiet og borgere u hensigtsmæssigt. Dette projekt vil ved hjælp af computationelle og survey-baserede metoder, undersøge sammenhænge mellem fx YouTube seer- og engagementvaner, konspirationstænkning, institutionel tillid og mental velvære. Derudover vil projektet undersøge, i hvilken grad sociale medie influencere kan påvirke borgernes politiske værdier, holdninger og handlinger. Ved at analysere adfærdsdata og surveybesvarelser fra 1.000 repræsentative danske YouTube brugere, sigter det mod at kortlægge sådanne mønstre og indflydelseseffekter. Resultaterne vil informere nationale og EU-techpolicies og øge modstandsdygtigheden mod sociale mediers skjulte dynamikker.

Projektdeltagere: Anja Bechmann (PI, professor), Miriam Brems (Postdoc), David Josias Wegmann (Ph.d.-studerende), Jessica Gabriele Walter (Adjunkt), Anton Elias Holt (Ph.d.-stipendiat), Marcus Kjærgaard Olesen (studentemedhjælper)

FORSKNINGSNETVÆRK

Et af SHAPES indsatsområder er at etablere forbindelse mellem forskere fra forskellige discipliner.

Lektorerne Maj Nygaard-Christensen, Jan Løhmann Stephensen og Stine Liv Johansen fortæller her om deres erfaringer med at være en del af netværk, som er etableret i regi af SHAPE. Det drejer sig om samarbejdet på AIAS og 'Netværk for Digital Udsathed.'

MAJ NYGAARD-CHRISTENSEN

Maj Nygaard-Christensen er lektor ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet og AIAS-SHAPE fellow 24/25. I sit fellowship arbejder hun på projektet: 'A street-level examination of digital service journeys among socially marginalized people.'

Hvordan vil du beskrive det faglige og sociale fællesskab i AIAS-SHAPE?

"Det faglige fællesskab i AIAS-SHAPE med nye kollegaer, der tilgår digitalisering, AI m.m. på andre måder – og ved andre ting om emnet end jeg – er et meget givende læringsrum i forhold til at udvide min forståelse af digitalisering. Det giver nogle helt andre faglige blikke på mit aktuelle arbejde end de faglige cirkler, jeg plejer at færdes i.

Det er nemt, og også nødvendigt, at være kritisk over for de konsekvenser den stigende digitalisering af offentlige såvel som private services har for mennesker i udsatte positioner. Men det er også nødvendigt at gå mere åbent og nysgerrigt til værks i undersøgelser af f.eks. de nye landskaber eller infrastrukturer, digitaliseringen skaber.

Netop dét er det faglige og sociale fællesskab i AIAS-SHAPE med til at understøtte, fordi vi på trods af flere overlap arbejder så forskelligt med emnet. Konkret har dette bl.a. ført til en videreudvikling af mit projekt, hvori jeg aktuelt arbejder på planlægningen af en brugerinddragende workshop.

Derudover vil jeg fremhæve vores fantastiske tur til Bologna i efteråret. Turen styrkede både vores sociale og faglige fællesskab og gav os et solidt fælles fundament for vores videre diskussioner, især om digitaliseringens indflydelse på samfundet."

Hvad har du indtil videre fået ud af dit AIAS-SHAPE fellowship?

"I det forskningsprojekt, der er omdrejningspunktet for mit AIAS-SHAPE fellowship, har jeg fokus på digitaliseringens konsekvenser for socialt udsatte borgere. Emnet er i

Lektor Maj Nygaard-Christensen

umiddelbar forlængelse af et langvarigt fokus på hverdagsliv blandt mennesker i meget udsatte positioner og de barrierer, de oplever i forhold til at tilgå forskellige services i velfærdssystemet. I dette arbejde har jeg i stigende grad observeret, hvordan digitalisering udgør et benspænd for medarbejdere i kommunale systemer, der møder borgerne, men også for mennesker, der bor på gaden eller har et problematisk stof- eller alkoholbrug.

Nogle af de benspænd handler om lavpraktiske udfordringer som manglende adgang til strøm, at telefoner ofte mistes, når man tilbringer meget tid på gaden, at man ikke får tjekket sin digitale post, eller at det er svært at navigere i digitale løsninger, og man mangler støttepersoner, der kan hjælpe med at navigere i digitale platforme.

Med et fokus på digitale servicerejser, der ofte foregår uden om det digitale – f.eks. på gaden og via opsøgende gadeplansarbejde – har mit blik på digitalisering dermed været mere analogt end i andre tilgange til at undersøge digitalisering.”

JAN LØHMANN STEPHENSEN

Jan Løhmann Stephensen er lektor ved Institut for Kommunikation og Kultur – Æstetik og Kultur på Aarhus Universitet og AIAS-SHAPE fellow 24/25. I sit fellowship arbejder han på projektet: ‘Chat Democracy: AI, Democratic Talk, and a New Shared Language.’

Lektor Jan Løhmann Stephensen

Hvordan vil du beskrive det faglige og sociale fællesskab i AIAS-SHAPE?

”For mig helt personligt rammer AIAS-SHAPE en god balance mellem kollektive forpligtelser og individuel frihed, både hvad angår det faglige og det sociale. Vi er selvfølgelig alle forskellige. Nogle er f.eks. ‘AU-indfødte’ som mig selv, med et allerede eksisterende, relativt stort lokalt fagligt og socialt netværk, og med et personligt behov for mange sådanne kontaktpunkter i ascendanten. Andre kommer udefra og kan have samme eller helt anderledes lyster og behov, både med henblik på tid til at arbejde på individuelle projekter og med at blive koblet op med andre eller blive fri.

Mit indtryk er, at mulighederne er til stede for at få tilfredsstillet alt dette inden for rammerne af AIAS-SHAPE. Men blandt årets SHAPE fellows er der helt klart en udtalt interesse i at prioritere både det faglige og det sociale fællesskab.”

Hvad har du indtil videre fået ud af dit AIAS-SHAPE fellowship?

Det, som jeg indtil videre har fået ud af mit AIAS-SHAPE fellowship, er en række gode møder og kontakter, som på forskellig vis har givet frugtbare perspektiver på min egen forskning – både i forhold til den SHAPE-relaterede forskning og alt det andet, jeg går og

roder med. Men også mødet med alle de andre fellows fra alle tænkelige (og utænkelige) fagligheder har været givende på så mange parametre.

STINE LIV JOHANSEN

Stine Liv Johansen er lektor ved Institut for Kommunikation og Kultur – Børnelitteratur på Aarhus Universitet og er én af de 12 deltagere i Netværk for Digital Udsathed, der blev faciliteret af SHAPE i 2024.

Lektor Stine Liv Johansen

Hvordan relaterer din faglige baggrund sig til arbejdet i Netværk for Digital Udsathed, og hvorfor ville du gerne være del af netværket?

”Jeg er medieforsker og har i mange år beskæftiget mig med børn og unges mediebrug uden at have særligt fokus på deres baggrunde og forudsætninger, og hvad det kunne betyde for deres oplevelse af at bruge medier.

I min aktuelle forskning undersøger jeg, hvordan unge, som lever med forskellige former for handicap, bruger og oplever digitale medier. Det er unge, som på nogen måder kan siges at være i en mere udsat eller marginaliseret position – men de er selvfølgelig samtidig lige så forskellige som alle andre unge.

Typisk er brugen af f.eks. sociale medier for disse unge forbundet med både muligheder for at komme til udtryk og fortælle sin egen historie og med en øget sårbarhed, hvor man risikerer grimme beskeder mv. Og det er disse umiddelbare paradokser, jeg er interesseret i at blive klogere på.”

Hvilke fordele oplever du ved at være en del af et tværfagligt netværk som dette?

”Ud over det åbenlyse, at det er spændende og inspirerende at få indsigt i andres forskning, så oplever jeg, at vi med den ganske generelle overskrift ’Digital udsathed’ åbner for nogle meget interessante samtaler.

For det første: Hvad mener vi hver især med det? Hvordan kommer det til udtryk i vores forskning? Hvad er udsathed? Og hvad er ’det digitale’? De spørgsmål er vi heldigvis kun lige gået i gang med at undersøge.

Hertil kommer helt konkret, at jeg lærer nye kolleger fra andre afdelinger af AU at kende. En af dem har jeg netop drukket kaffe med, mens vi har drøftet sammenhænge mellem vores forskningsinteresser – og det ser jeg frem til at udforske endnu mere fremover.”

NEDSLAG

JANUAR

Nicholas Haas modtager Aarhus Universitets Forskningsfonds NOVA-bevilling til projekt om politisk ideologi i det globale syd

FEBRUAR

'Research Workshop: Content/Form',
Transmediale Festival

Peter Dalsgaard modtager EliteForsk-prisen
for sin nyskabende forskning i samspillet
mellem mennesker og teknologi

MARTS

Ole Sejer Iversersen er keynote på OffDig
med oplægget: 'Teknologiforståelse for alle'

APRIL

Offentliggørelse af AIAS-SHAPE fellows

'Den Datadrevne Velfærdsstat II:
Revolution, reform eller ro på værdierne?'
I samarbejde med AIAS, Aarhus
Universitet, ADD (Algoritmer, Data &
Demokrati), Dataetisk Råd

Paneldebat: 'Ret og retfærdighed i et
presset sundhedsvæsen,' Forskningens
Døgn. I samarbejde med AIAS

MAJ

Workshop: 'Hosting Online Experiments.' I
samarbejde med DataLab og Center for
Hybrid Intelligence

Formidlingsvideo: 'De bliver rige, når du
bliver sur' med Anja Bechmann. Produceret
af Videnskabernes Selskab og støttet af
Carlsbergfondet, Lundbeckfonden og Novo
Nordisk Fonden.

JUNI

Paneldebat: 'Demokratisk AI - Transparens,
ansvarlighed og ytringsfrihed', Folkemødet.
I samarbejde med AIAS

AUGUST

Peter Lauritsen deltager som panelist i debat
om: 'Hvad kan vi lære af hinanden på tværs
af generationer', Kulturmødet på Mors.

Oprettelse af: 'Netværk for Digital Udsathed'

SEPTEMBER

Workshop: 'The societal contract(s) of the university.' I samarbejde med AIAS

'Democracy and Digital Citizenship Conference.' I samarbejde med Digital Democracy Centre (Syddansk Universitet), Centre for Digital Citizenship (Roskilde Universitet) og Copenhagen Centre for Social Data Science (Københavns Universitet)

OKTOBER

Peter Danholt modtager bevilling fra DFF til forskningsprojektet: 'Cultures of Data Collaboration'

Peter Dalsgaard modtager bevilling fra DFF til forskningsprojektet: 'Experimental Surprise: Pursuing Unexpectedness in Scientific and Artistic Practices'

Workshops: 'Cybersikkerhed i curriculum.' I samarbejde med Aarhus Universitet og Happy42

NOVEMBER

Webinar: 'Bonus Cyber Knowhow.' I samarbejde med Happy42, Aarhus Universitet, Industriens Fond, IDA og Aarhus Jobcenter

Åben workshop: 'Re:search - comparing, critiquing and contemplating search results, Dokk1. I samarbejde med Code & Share og kunstner/programmør Anders Visti

DECEMBER

Webinar: 'Cyber Campus Denmark og Cyberskills'. I samarbejde med Security Tech Space og Aarhus Universitet (Arts og Tech)

Christian Ulrik Andersen modtager et Carlsbergfondet monografistipendie til bogen: 'Minor Tech'

Rachel Charlotte Smith modtager bevilling fra DFF til forskningsprojektet: 'Participatory AI for Alternative Sustainable Futures'

NEDSLAG:

BEVILLINGER

I 2024 har fire SHAPE-forskere/-affilierede modtaget bevillinger. Peter Danholt, Peter Dalsgaard og Rachel Charlotte Smith har modtaget bevillinger fra Danmarks Frie Forskningsfond (DFF), imens Christian Ulrik Andersen har modtaget et monografistipendie fra Carlsbergfondet.

Peter Danholt: 'Cultures of Data Collaboration'

Peter Danholt, lektor ved Institut for Kommunikation og Kultur på Aarhus Universitet og PI i SHAPE-projektet: 'Den digitale borger i socialt arbejde', har modtaget 3,17 millioner kroner fra DFF til projektet: 'Cultures of Data Collaboration.' Målet er at styrke samarbejdskulturen omkring brugen af digitale data i sociale indsatser rettet mod børn og unge.

"Formålet med projektet er at skabe en dybere forståelse af, hvilken rolle digitalisering spiller i sociale indsatser, og at undersøge hvordan samarbejdet mellem borgere og socialrådgivere kan styrkes og udvikles med digitale løsninger," forklarer Danholt. Projektets bredere sigte er at udvikle anbefalinger for datasamarbejde, demokratisere digitale data og styrke teknologiforståelse i samfundet.

Forskerne, der udover Danholt inkluderer Mikkel Rask Pedersen, Patrick Heiberg Kapsch og Peter Lauritsen, vil bl.a. lave etnografiske studier af socialt arbejde og vil inddrage borgere, socialrådgivere og ledere i workshops omkring udvikling af en kultur for data-samarbejde. Norddjurs og Aarhus Kommune deltager som samarbejdspartnere i projektet.

Lektor Peter Danholt

Peter Dalsgaard: 'Experimental Surprise: Pursuing Unexpectedness in Scientific and Artistic Practices'

Peter Dalsgaard, professor ved Institut for Kommunikation og Kultur på Aarhus Universitet og SHAPE-affilieret, har sammen med postdoc Frederik Vejlin modtaget 3,17 millioner kroner fra DFF til projektet: 'Experimental Surprise: Pursuing Unexpectedness in Scientific and Artistic Practices.' Projektet undersøger, hvordan overraskelser kan fungere som en drivkraft og kilde til ny viden i kreative og innovative processer.

Professor Peter Dalsgaard

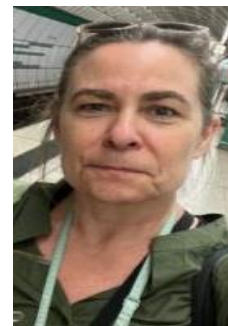
"Vi vil afdække overraskelsens potentiale og udvikle en teori om, hvordan de rette rammer kan skabe plads til det," siger Dalsgaard. Sammen med postdoc

Frederik Vejlin samarbejder han med GV Lab ved University of Tokyo og Studio Olafur Eliasson i Berlin for at sammenligne overraskelsens rolle i videnskab og kunst gennem etnografiske studier.

Målet er at udvikle en ny forståelse af overraskelsens betydning på tværs af discipliner og give organisationer redskaber til at bruge uforudsigelighed som en ressource i innovationsprocesser. Dalsgaard fremhæver, at projektet kan ændre opfattelsen af uforudsigelighed fra en hindring til en produktiv kraft.

Rachel Charlotte Smith: 'Participatory AI for Alternative Sustainable Futures'

Rachel Charlotte Smith, lektor ved Institut for Kommunikation og Kultur på Aarhus Universitet og Co-PI på SHAPE-projektet: 'Another AI', har modtaget 3,17 millioner kroner fra DFF til forskningsprojektet: 'Participatory AI for Alternative Sustainable Futures' (P-AIA). Projektet undersøger, hvordan partcipatorisk design, fællesskaber og mangfoldighed kan spille en central rolle i udviklingen af digitale teknologier, der understøtter den grønne omstilling.

Lektor Rachel Charlotte Smith

P-AIA fokuserer på to cases – netto-nul emission og ansvarlig AI i Namibia samt bæredygtige energifremtider i Danmark – og anvender en designantropologisk tilgang til at fremme partcipatorisk AI. Smith forklarer, at målet er at bidrage med nye indsigter i, hvordan sociale dynamikker, hverdagspraksisser og intelligente teknologier kan anvendes til at samskabe AI-løsninger, der støtter den grønne omstilling i lokale fællesskaber.

Projektet sigter desuden mod at udvikle et nyt, skalerbart designantropologisk rammeværk og forskningsmetodologi for at arbejde med bæredygtige AI-fremtider. Herigenem skal projektet bidrage med alternative modeller og viden om, hvordan AI kan udforskes og co-designes med lokale fællesskaber, samt give input til abstrakte værdier og politiske visioner for ansvarlig og etisk AI i praksis.

Projektet er baseret i DIGTCOM - Centre for Digital & Green Transformation in Cities & Communities, sammen med projektets øvrige deltagere Co-PI, Lektor Rikke Hagensby Jensen og Senior Scientific Advisor, Adrienne Heijnen. Samarbejdspartnere inkluderer bl.a. Namibia University of Science and Technology (NUST) og danske energifællesskaber i København og Aarhus.

Christian Ulrik Andersen: 'Minor Tech'

Christian Ulrik Andersen, lektor ved Institut for Kommunikation og Kultur på Aarhus Universitet og både Co-PI og PI på SHAPE-projekterne: 'Knowledge Serves' og 'Another AI', har modtaget et monografistipendie på 978.000 kr. fra Carlsbergfondet til at skrive bogen 'Minor Tech'. Bogen undersøger, hvordan digital kunst og undergrundskultur kan belyse Big Techs miljømæssige, kulturelle og samfundsmæssige indvirkninger set fra minoritetsperspektiver.

Lektor Christian Ulrik Andersen

Minor Tech fokuserer på mindre teknologier og på, hvordan digital kunst og undergrundskultur kan udfordre de dominerende teknologiers indflydelse. Bogen undersøger, hvordan værdier som pluralisme, mangfoldighed og bæredygtighed kan indarbejdes i teknologipraksisser.

Andersen forklarer, at projektet afdækker, hvordan den digitale græsrodkultur forestiller sig alternative måder at leve med teknologi og tilbyder indsigter, der både kritiserer Big Tech og peger på nye måder at designe teknologi på – herunder hvilke kompetencer det kræver, særligt i forhold til uddannelse.

Projektet og bogen udkommer på et førende internationalt forlag og henvender sig til forskere og undervisere inden for digital kunst, Science and Technology Studies (STS) og medievidenskab.

DEMOCRACY & DIGITAL CITIZENSHIP CONFERENCE

Den 3. og 4. september 2024 blev den anden internationale konference om demokrati og digitalt medborgerskab (DDC) afholdt. Konferencen var organiseret af SHAPE i samarbejde med Digital Democracy Centre ved Syddansk Universitet, Centre for Digital Citizenship ved Roskilde Universitet og Copenhagen Centre for Social Data Science (SODAS) ved Københavns Universitet.

Konferencen samlede forskere fra forskellige discipliner med fokus på samspillet mellem demokrati og digital teknologi. Et centralt tema var, hvordan nye teknologier påvirker demokratiske processer og politisk praksis. Programmet inkluderede paneldebatter, oplæg og dialoger, der udforskede relationerne mellem teknologisk udvikling, demokratiske systemer og samfundsmæssige dynamikker.

Flere forskere tilknyttet SHAPE præsenterede oplæg under konferencen:

- ❖ **Anton Elias Holt** – 'Maliciously flagged content on Facebook'

- ❖ **Anja Bechmann** – ‘The influence of YouTube influencers on political opinions and behavior’
- ❖ **David Wegmann** – ‘Introducing a new method: mapping YouTube usage with computational analysis of online video content’
- ❖ **Peter Danholt** – ‘Digital citizenship as folding’
- ❖ **Miriam K. Brems** – ‘A left-right divide? Alternative news use and political trust, populist attitudes, and populist vote intentions in the case of Denmark’
- ❖ **Renée Ridgway** – ‘Screenshotting partial perspectives: a digital method for comprehending search results and empowering citizen agency’

BORGERINDDRAGENDE AKTIVITETER

Folkemødet

I juni 2024 var SHAPE repræsenteret ved den årlige demokratifestival Folkemødet på Bornholm, hvor borgere, politikere, universiteter og organisationer samles for at diskutere samfundsforhold og styrke demokratiet.

Anja Bechmann (professor i medievidenskab), Lene Aarøe (professor i statskundskab og AIAS-SHAPE fellow 23/24) og Peter Dalsgaard (professor i digital design og informationsvidenskab) repræsenterede SHAPE ved en paneldebat arrangeret af AIAS og SHAPE med titlen: ‘Demokratisk AI: Transparens, ansvarlighed og ytringsfrihed’. Panelet inkluderede også Andreas Roepstorff, professor og direktør ved AIAS.

Debatten omhandlede kunstig intelligens' påvirkning af ytringsfrihed, ansvarlighed og gennemsigtighed. Panelet drøftede, hvordan disse principper kan bruges til at beskytte og styrke demokratiet i lyset af den hastige teknologiske udvikling. Diskussionen gav nye perspektiver på samspillet mellem kunstig intelligens og demokratiske værdier.

Forskningens Døgn

I april 2024 blev Forskningens Døgn afholdt – en landsdækkende videnskabsfestival arrangeret af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Festivalens formål er at styrke forbindelsen mellem forskning, forskere og den danske befolkning. Under Forskningens Døgn deltog AIAS-SHAPE fellows 23/24 Lene Aarøe og Cecilie Eriksen sammen med AIAS-PIREAU fellow Jes Bak Sørensen i

paneldebatten: 'Ret og retfærdighed i et presset sundhedsvæsen' organiseret af SHAPE og AIAS. Debatten blev modereret af Andreas Roepstorff, professor og direktør ved AIAS.

Debatten fokuserede på spørgsmål om retfærdighed, prioriteringer i sundhedssystemet og politiske løsninger, der kan fremme lighed – ikke kun i formelle rettigheder, men også i den faktiske adgang til og kvalitet af behandling. Panelets diskussion tog udgangspunkt i spørgsmålet om, hvorvidt lighed i sundhedsvæsenet kan opretholdes i Danmark, som ofte fremhæves for sin universelle velfærdsstat og lige adgang til behandling.

Debatten blev aktualiseret af kræftskandalen på Aarhus Universitetshospital i 2024, hvor alvorlige overskridelser af ventetider og uligheder i behandling blev afdækket.

AKTIVITETER

I 2024 har SHAPE-forskere og affilierede engageret sig i en række aktiviteter, herunder publiceret forskningsartikler, holdt oplæg ved seminarer og konferencer, samt deltaget aktivt i den offentlige debat om digitalisering. Nedenfor vises et udsnit af disse aktiviteter.

PRESSE

Anja Bechmann blev interviewet i [DR-podcasten: 'Ubegribeligt'](#) om data og kollektiv adfærd på sociale og digitale medier, februar.

Mikkel Rask Pedersen deltog i [et interview i universitetsavisen Omnibus om, hvordan digitale selvhjælpsplatforme kan hjælpe med at forebygge misbrug af børn](#), 21. februar.

Ole Sejer Iversen er medforfatter til debatindlægget: ['Fire uddannelsesledere: Teknologiforståelse bør være obligatorisk på skoleskemaet'](#) udgivet på Altinget.dk, 28. februar.

Ole Sejer Iversen deltog i [interview om ny skoleaftale og udviklingen af digital teknologiforståelse som valgfag i folkeskolen](#), folkeskolen.dk, 22. marts.

Ole Sejer Iversen er medforfatter til debatindlægget: ['5 it-eksperter: Sådan får vi mere diversitet på it-uddannelserne'](#) udgivet på Altinget.dk, 3. april.

Peter Dalsgaard deltog i et [interview i DM Digi](#), hvor han talte om, hvordan ny teknologi påvirker vores idéudvikling, 8. april.

Peter Dalsgaard deltog i [podcast24: 'Videnskab fra vilde hjerner'](#) om computer-assisteret kreativitet i praksis, 27. april.

Anja Bechmann medvirker i YouTube-videoen: ['De bliver rige, når du bliver sur'](#), produceret af Videnskabernes Selskab og støttet af Carlsbergfondet, Lundbeckfonden og Novo Nordisk Fonden. Videoen handler om spredning af misinformation på sociale medier, 6. maj.

Miriam Kroman Brems deltog i [interview om alternative nyhedsmedier](#), Nordisk Journalistcenter, 14. maj.

Ole Sejer Iversen deltog i [Novo Nordisk Fondens podcast-serie: 'Mikroskop'](#) og fortalte om vigtigheden af at undervise børn og unge i digital teknologiforståelse, maj.

Stine Liv Johansen kommenterede nyt forslag om regulering af sociale medier i TVA, DR - Danmarks Radio, 27. maj.

Miriam Kroman Brems er forfatter til [kronik om alternative nyhedsmedier](#) i Altinget, 31. maj.

Stine Liv Johansen er forfatter til [kommentar om sociale medier samt børn og unges mistrivsel](#) i Altinget, 25. juni.

Ole Sejer Iversen deltog i [interview om teknologiforståelse i folkeskolen](#) i DM Digi, 12. september.

Peter Dalsgaard deltog i [et afsnit af podcastserien: 'Hvordan ved vi det?'](#) og diskuterede, hvordan kunstig intelligens skubber til vores syn på kunst og kreativitet, 2. oktober.

Ole Sejer Iversen deltog i [afsnit af Center for Karakterdannelse podcast-serie](#), med fokus på moralsk digitalisering, karakterdannelse og fejlmodighed i en digital samtid, oktober.

Stine Liv Johansen deltog i et [afsnit af: 'Podcast for nye medier' med fokus på, at vi ikke kun skal tale om afhængighed og mistrivsel, når det handler om børns skærmtid](#), 22. november.

Stine Liv Johansen deltog i et [afsnit af Kulturen på P1](#) med fokus på, hvordan man laver radio til de 4-13-årige, 25. november.

Ole Sejer Iversen er medforfatter til klummen: ['Vi skal bringe cybersikkerhed ind i klasse-lokalet, hvis vi skal sikre vores demokrati'](#) i ITWatch, 13. december.

OPLÆG OG PRÆSENTATIONER

Patrick Heiberg Kapsch holdt oplægget: 'Datafication as mundane sociotechnical practices: An ethnographic study of placed vulnerable children' ved et forskningsseminar på Københavns Universitet, 12. januar.

Cecilie Eriksen holdt oplægget: 'Bias, Blind Spots, and Cherry-picking: Methodological Challenges in Contextual Ethics' ved et AIAS-seminar på Aarhus Universitet, 29. januar.

Peter Danholt og Gitte Kragh holdt oplægget: 'On Citizen Science: A Dual Talk' ved et AIAS-seminar på Aarhus Universitet, 5. februar.

Ole Sejer Iversen var keynote på OffDig-konferencen med oplægget: ['Teknologiforståelse for alle'](#), 6. marts.

Peter Dalsgaard holdt oplægget: 'Kreativitet og computere: Hvordan påvirker brugen af IT menneskelig kreativitet?' ved Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, 12. marts.

Renée Ridgway præsenterede: 'Reverse search warrants: how leaky legislation facilitates Google locative data surveillance' på det tekniske universitet i Dresden, 19.-22. marts.

Peter Lauritsen og Signe Sophus Lai holdt oplægget: '[De spor vi efterlader](#)' som en del af [MatchPoints 2024: Vores digitale sikkerhed](#) på Dokk1, 15. april.

Peter Danholt holdt oplægget: 'Algoritmers etik og etik som algoritme' ved konferencen 'Den datadrevne velfærdsstat: Revolution, reform eller ro på værdierne?' på Aarhus Universitet, 18. april.

Miriam Brems gav præsentation om alternative nyhedsmedier i Danmark på Brønderslev Gymnasium, 23. april.

Cathrine Hasse og Maja Hojer Bruun præsenterede deres SHAPE-projekt om studerendes brug af generativ AI på universiteterne ved et tværfagligt SHAPE-frokostmøde, 26. april.

Nicholas Semi Haas holdt oplægget: '[Evaluating the Effect of Inclusive Historical Narratives on Support for Undemocratic Measures: Evidence from India and the United States](#)' ved et AIAS-seminar på Aarhus Universitet, 29. april.

Magnus Høholt Kaspersen præsenterede paperet: '[From Primary Education to Premium Workforce: Drawing on K-12 Approaches for Developing AI](#)' på ACM (Association of Computing Machinery) CHI i USA, 13. maj.

Ole Sejer Iversen holdt et oplæg til Søborgmødet om kunstig intelligens i grundskolen, med fokus på behovet for en AI-strategi, der kan guide skoleledere, lærere og elever, 15. maj.

Miriam Brems gav præsentation for Medienævnet om alternative nyhedsmedier og deres brugere, 23. maj.

Lene Aarøe holdt oplægget: '[Do The Facts Matter? How Do Politicians and Citizens use Different Evidence to Update Their Policy Preferences](#)' ved et AIAS-seminar på Aarhus Universitet, 27. Maj.

Christian Ulrik Andersen var keynote ved [CRAFT-OA Summer School i Tjekkiet med oplægget 'APRJA - A Peer-Reviewed Journal About](#)', 27. maj-1. juni.

Patrick Heiberg Kapsch og Peter Danholt deltog på [DASTS-konferencen 2024](#) på Danmarks Tekniske Universitet, 6.-7. juni.

Stine Liv Johansen og Louise Bøtcher præsenterede deres SHAPE-projekt om digital deltagelse for unge med handicap på et tværfagligt SHAPE-frokostmøde, 11. juni.

Renée Ridgway holdt oplægget: 'Ethics and values in FOSS: sustainability of open-source development' på [OW2-konferencen](#) i Paris, Frankrig, 11.-12. juni.

Jessica Walter og Anja Bechmann deltog ved [ICA 2024](#) post-konference om [P3: Power, Propaganda, Polarisation](#) i Brisbane, Australien, 26.-27. juni.

Christian Ulrik Andersen holdt oplæg ved Center for Language Generation and AI (CLAI) om: '[A.I. situated in colonial divided](#)' på Aarhus Universitet, 29. august.

Anton Elias Holt, David Wegmann, Miriam Brems, Anja Bechmann, Peter Danholt og Renée Ridgway deltog ved [Democracy & Digital Citizenship Conference 2024](#) på Syddansk Universitet, 3.-4. september.

Ilya Utekhin, Janet Frances Rafner og Christian Ulrik Andersen deltog i NetIAS-debat på Bologna Universitet, 9.-10. september.

Amanda Karlsson deltog ved konferencen [Popular Health & Social Media](#) med oplægget: 'Peer-patienthood on social media: the interplay of knowledge, illness and platform affordances' på Uni Siegen i Tyskland, 12.-13. september.

Renée Ridgway præsenterede arbejdspapiret: 'Embodied Ethics: Alternative search, LLMs and the question of provenance' og deltog i symposiet/workshoppen Search Engine Ethics på University of Birmingham, Centre for Digital Cultures, 13. september.

Maj Nygaard Christensen holdt oplægget: '[Digital service journeys at the urban margins](#)' ved et AIAS-seminar på Aarhus Universitet, 16. september.

Renée Ridgway præsenterede arbejdspapiret: 'The future of search is semantic: exploring Google's Knowledge Graph and chatbot Gemini as political artefacts' ved 7th Innovation in Information Infrastructures Workshop på ESADE Business School i Barcelona, 17. september.

Iben Have, Miriam Brems og Stine Liv Johansen deltog ved [ECREA 2024 - 10th European Communication Conference](#) på Slovenia University of Ljubljana, Faculty of Social Sciences, 24.-27. september.

Peter Dalsgaard holdt oplæg og deltog i debat om: 'AI: The End of Creativity' på Arkitektskolen i Aarhus, 1. oktober.

Stine Liv Johansen holdt oplæg om medier, repræsentation og fællesskaber for unge med handicap på BUSTERS børnemediekonference, 1. oktober.

Anja Bechmann holdt oplæg på FO-Aarhus' Seniordagshøjskole om misinformation og generativ AI, 26. september og 2. oktober.

Peter Lauritsen var keynote ved [Digital Curriculum-konferencen](#) på Aarhus Universitet med oplægget: 'Towards Digital Citizenship – Unlocking the societal and civic dimensions of digitalization', 3. oktober.

Anja Bechmann gav præsentationen: 'Dark Collective Behavior: The Exposure and Emotional Imprint of Misinformation on Social Media' på [Homeland Security Conference](#) i København, 8. oktober.

Renée Ridgway gav præsentationen: 'From Free Software to Open Source: Traversing the Values and Ethics of Open Search Infrastructures' på [OSSYM conference i Leibniz Supercomputing Centre, München](#), 11. oktober.

Ilya Utekhin holdt oplægget: '[Analysis of news flow to detect bias and censorship](#)' ved et AIAS-seminar på Aarhus Universitet, 21. oktober.

Peter Dalsgaard og **Magnus Høholt Kaspersen** holdt en keynote på Region Midtjyllands Innovationsdag under titlen: 'Kreativitetsmaskinen', 23. oktober.

Ole Sejer Iversen holdt oplægget: 'Kunstig intelligens i folkeskolen: Du sætter retningen' på Skolelederforeningens årsmøde, 31. oktober.

Jan Løhmann Stephensen holdt oplægget: '[Chat Democracy: AI, Democratic Talk, and a New Shared Language](#)' ved et AIAS-seminar på Aarhus Universitet, 4. november.

Peter Lauritsen holdt oplæg om CPR-registret som overvågningsinfrastruktur i regi af SHAPE-projektet 'Personnummerets historie' ved [LIVSTEGNs konference](#) på Aarhus Universitet, 8. november.

Renée Ridgway præsenterede artiklen: 'The Politics of F(L)OSS/open source as an open (knowledge) infrastructure' på STS Autumn School and conference, [RUMOS: Building bridges in times of crises: knowledge exchange about science and technology](#), afholdt af Universidade Nova de Lisboa i Portugal, 20-22. November.

Jan Løhmann Stephensen holdt oplægget: 'DemBots and Chat-Democracy' på den internationale workshop 'Artificial Intelligence, Politics and Societies', som blev afholdt af Department of Political and Social Sciences ved University of Bologna, 11.-13. december.

Miriam Brems deltog ved konferencen: 'Look Who's Talking: Voices and Sources in the News' på Vrije Universiteit Brussel med oplægget '(De)selection and (de)legitimization: How alternative media users see perceived biases manifest in mainstream media's source practices', 12.-13. december.

PUBLIKATIONER

Publikationerne nedenfor er ikke nødvendigvis finansieret af SHAPE. De kan også være finansieret af eksterne fonde.

Andersen, C. U., & Cox, G. (Eds.). (2024). Content/Form. *APRJA*, *13*(1).

Brems, M. K. (2024). Brugen af alternative nyhedsmedier i Danmark. Essay til Magtudredningen 2.0.

Brems, M. K., & Olivera, C. A. (2024). An integrated guide to thematic analysis: Combining top-down and bottom-up approaches. *Journalistica*, *18*(1).

<https://doi.org/10.7146/journalistica.v18i1.150091>

Brems, M. K. (2024). A left-right divide? Alternative news use and political trust, populist attitudes, and populist vote intentions in the case of Denmark. *The International Journal of Press/Politics*. <https://doi.org/10.1177/19401612241301647>

Ceh, S. M., **Rafner, J.,** & Benedek, M. (2024). Creativity in digitally mediated times: How digital tools support creativity across domains. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*. *Advance online publication*. <https://doi.org/10.1037/aca0000729>

Charquero-Ballester, M., Walter, J. G., Rybner, A. S., Nissen, I. A., Enevoldsen, K. C., & Bechmann, A. (2024). Emotions on Twitter as crisis imprint in high-trust societies: Do ambient affiliations affect emotional expression during the pandemic? *PLoS ONE*, *19*(3), Article e0296801. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0296801>

Danholt, P., Andersen, L. B., & **Lauritsen, P.** (2024). To care for the possible: Configuring care in the teledialogue project. In D. Lydahl & N. C. M. Nickelsen (Eds.), *Ethical and methodological dilemmas in social science interventions: Careful engagements in healthcare, museums, design and beyond* (pp. 69-81). *Springer*.

https://doi.org/10.1007/978-3-031-44119-6_5

Flesher Fominaya, C. M., Milan, S., & Beraldo, D. (2024). *Contentious Data in Movement*. London: Routledge.

Milan, S., Beraldo, D., & **Flesher Fominaya, C.** (2024). Contentious data: The social movement society in the age of datafication. *Social Movement Studies*, *23*(3).

Johansen, S. L. (2024). Hvis digital dannelse er svaret, hvad er så spørgsmålet? I M. S. Dahle & G. S. Meyer (Red.), *Danning i digitale praksiser*. Digital dannning i barnehage, skole, hjem og fritid (s. 29-42). *Fagbokforlaget*. <https://doi.org/10.55669/oa380303>

Johansen, S. L. (2024). 'I just want to show that I am living a normal life'. Young people with physical disabilities on social media. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*. <https://doi.org/10.18261/ntu.5.2.4>

Karlsson, A., Stage, C., & **Ledderer, L.** (2024). Engage and withdraw: The role of peer-led online communities in the configuration of knowledge on chronic illness. *Qualitative Health Communication*, 3(1), 4-16. <https://doi.org/10.7146/qhc.138193>

Kaspersen, M. H., Musaeus, L. H., Bilstrup, K.-E. K., Petersen, M. G., Iversen, O. S., Dindler, C., & Dalsgaard, P. (2024). From primary education to premium workforce: Drawing on K-12 approaches for developing AI literacy. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*. <https://doi.org/10.1145/3613904.3642607>

Lauritsen, P., & Danholt, P. (2024). Socialrådgiveres oplevelse af digitale systemer. *Analyse & Tal og SHAPE i samarbejde med Dansk Socialrådgiverforening*.

Ledderer, L., Karlsson, A., & Stage, C. (in press). Online care for patients with chronic conditions - a dynamic and temporal care practice in peer-led patient communities on social media. *Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund*.

Mao, Y., **Rafner, J.**, Wang, Y., & Sherson, J. (2024). HI-TAM, a hybrid intelligence framework for training and adoption of generative design assistants. *Frontiers in Computer Science*, 6. <https://doi.org/10.3389/fcomp.2024.1460381>

Nygaard-Christensen, M. (2024). Street-level service journeys: Serendipity in outreach work with unstably housed people who use drugs. *Social & Cultural Geography*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/14649365.2024.2424859>

Pedersen, M. R., Høybye-Mortensen, M., & **Danholt, P.** (2024). The logic(s) of data in social work management. *Nordic Working Life Conference 2024, Roskilde, Denmark*.

Ridgway, R. (2024). Screenshotting partial perspectives: The case of Danish mink in Google search results. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 1-15. <https://doi.org/10.1002/asi.24892>

Ridgway, R., & Malevé, N. (2024). Synthetic data and reverse image search: Constructing new surveillant indexicalities. *Surveillance & Society*, 22(4). <https://doi.org/10.24908/ss.v22i4.18332>

Smith, R. C., Winschiers-Theophilus, H., de Paula, R. A., Zaman, T., & Loi, D. (2024). Towards pluriversality: Decolonising design research and practices. *CoDesign*, 20(1), 1-13. <https://doi.org/10.1080/15710882.2024.2379704>

Smith, R. C., Winschiers-Theophilus, H., de Paula, R. A., Zaman, T., & Loi, D. (Eds.). (2024). Special issue on towards pluriversality: Decolonising design research and practices. *CoDesign*, 20(1), 1-241.

Stage, C., **Karlsson, A.**, & **Ledderer, L.** (2024). Online patient work: On the use of peer-led online communities to process and prevent discontinuity of care. *European Journal of Health Communication*, 5(2), 44-59. <https://doi.org/10.47368/ejhc.2024.203>

Velasco, P., & **Andersen, C. U.** (2024). For and against? collective servers within the institutional university. *Paper presented at EASST/4S, Amsterdam, Netherlands.*

Weinberg, L. (2024). Smart university: Student surveillance in the digital age. *Johns Hopkins University Press.* <https://doi.org/10.56021/9781421450018>

BEVILLINGER, PRISER OG OUTREACH

Nicholas Haas modtager Aarhus Universitets Forskningsfonds NOVA-bevilling til [projekt om politisk ideologi i det globale syd](#).

Peter Dalsgaard [modtager EliteForsk-prisen](#) for sin nyskabende forskning i samspillet mellem mennesker og teknologi, februar.

Christian Ulrik Andersen og Pablo Velasco deltog i '[Research Workshop 2024: Content/Form](#)' ved Transmediale i Berlin, 3. februar.

Christian Ulrik Andersen deltog i panelet: 'Content/Form' ved Transmediale i Berlin, 31. januar- 4. februar.

Renée Ridgway deltog i workshoppen: 'Rethinking Web Search: Laying the Foundations for a Value-Based Open Internet Search and an Open Web Index' ved CAIS (Centre for Advanced Internet Studies) i Bochum, Tyskland, 13. februar.

Cecilie Eriksen besøgte [DIS-TRUST Research Team](#) på Roskilde Universitet, 2. april.

Lene Aarøe, Cecilie Eriksen og Jes Bak Sørensen deltog på Forskningens Døgn på Aarhus Universitet i [paneldebatten: 'Ret og retfærdighed i et presset sundhedsvæsen'](#), 24. april.

Christian Ulrik Andersen, Pablo Velasco og Nicolas Maleve modtager en [bevilling fra Open Book Futures \(OBF\)](#) til at udgive en eksperimentel publikation, der undersøger nye tilgange til akademisk udgivelse med fokus på open access, arbejdsflows og teknisk infrastruktur, 26. april.

Anton Elias Holt, David Wegmann og Anja Bechmann deltog i videndelings-workshoppen: 'Hosting Online Experiments' på Aarhus BSS, 2. maj.

Anton Elias Holt, David Wegmann og Anja Bechmann deltog i: 'Workshop on Social Media and its Impact on Society' på Aarhus BSS, 27. maj.

Anja Bechmann, Lene Aarøe, Peter Dalsgaard og Andreas Roepstorff deltog på Folkemødet i [paneldebatten: 'Demokratisk AI: Transparens, ansvarlighed og ytringsfrihed'](#), 15. juni.

Anja Bechmann deltog i [en samtale på Folkemødet om AI, algoritmer og ekspertviden](#), 15. juni.

Peter Lauritsen deltog i en paneldebat med titlen: '[Hvad kan vi lære af hinanden på tværs af generationer?](#)' på Kulturmødet på Mors, 28. august.

Peter Danholt modtager [en bevilling fra DFF til forskningsprojektet: 'En kultur for data-samarbejde'](#), oktober.

Peter Dalsgaard modtager en [bevilling fra DFF til forskningsprojektet: 'Experimental Surprise: Pursuing Unexpectedness in Scientific and Artistic Practices'](#), oktober.

Anja Bechmann deltog i paneldebatten: 'Misinformation: Challenges and Solutions' på D3A-konferencen i Nyborg, 23. oktober.

Christian Ulrik Andersen modtager et [Carlsbergfondet monografistipendie til bogen 'Minor Tech'](#), december.

Rachel Charlotte Smith modtager en [bevilling fra DFF til forskningsprojektet 'Participatory AI for Alternative Sustainable Futures' \(P-AIA\)](#), december.

BEGIVENHEDER

SHAPE var i 2024 arrangør og medarrangør af en række begivenheder, herunder workshops og konferencer, som blev realiseret i samarbejde med forskellige samarbejdspartnere. Nedenfor vises et udsnit af disse begivenheder.

SHAPE-PIREAU onsdagsseminar m. Cecilie Eriksen, 31. januar & 5. juni

Oplæg om og diskussion af forskningsprojektet: 'Mapping Movements in the Moral Landscape of Danish Democracy: A philosophical investigation of the use of algorithms in public administration'. Organiseret i samarbejde med PIREAU.

Research Workshop: 'content/form', 3. februar

Forskningsworkshop om vores forhold til indhold og måder det offentliggøres og udgives på ved transmediale festival i Berlin. Organiseret af lektor Christian Ulrik Andersen i samarbejde med Digital Aesthetics Research Center (Aarhus Universitet), Centre for the Study of the Networked Image (London South Bank University) og transmediale festival.

SHAPE-PIREAU onsdagsseminar m. Lene Aarøe, 20. marts & 15. maj

Oplæg om og diskussion af forskningsprojektet: 'Social Media Exemplars and Democratic Citizenship'. Organiseret i samarbejde med PIREAU.

SHAPE-PIREAU onsdagsseminar m. Nicholas Semi Haas, 10. april & 26. juni

Oplæg om og diskussion af forskningsprojektet: 'Using AI to Test Effects of Inclusive Narratives on Notions of Citizenship and Support for Democracy.' Organiseret i samarbejde med PIREAU.

Konference: 'Den datadrevne velfærdsstat II – Revolution, reform eller ro på værdierne?'

18. april

Konferencen samlede forskellige aktører for at diskutere digitaliseringens påvirkning på velfærdsstatens værdier samt dens konsekvenser og implementering. Organiseret i samarbejde med AIAS, Aarhus Universitet, ADD (Algoritmer, Data & Demokrati), Dataetisk Råd.

Paneldebat: 'Ret og retfærdighed i et presset sundhedsvæsen', 24. april

Paneldebat om retfærdighed, sundhedssystemets prioriteringer og politiske løsninger, der fremmer lighed på Forsknings Døgn. Organiseret i samarbejde med AIAS.

Tværfaglig SHAPE-frokost m. Cathrine Hasse og Maja Hojer Bruun, 26. april

Oplæg om studerendes brug af generativ AI på universiteterne.

Workshop: 'Hosting Online Experiments', 2. maj

Vidensdeling-workshop om afholdelse af online eksperimenter på Aarhus BSS. Organiseret af ph.d.-studerende Anton Elias Holt og David Wegmann samt professor Anja Bechmann i samarbejde med Datalab (Arts) og Center for Hybrid Intelligence (BSS).

Tværfaglig SHAPE-frokost m. Stine Liv Johansen og Louise Bøtcher, 11. juni

Oplæg om digital deltagelse for unge med handicap.

Paneldebat: 'Demokratisk AI! Transparens, ansvarlighed og ytringsfrihed', 15. juni

Paneldebat om AI og demokrati på Folkemødet. Organiseret i samarbejde med AIAS.

Paneldebat: 'Digital deltagelse for unge med handicap', 28. august

Moderator professor Peter Lauritsen skulle facilitere en samtale med lektor Stine Liv Johansen om det digitale liv for unge med handicap på Kulturmødet på Mors (aflyst pga. vejrforhold). Organiseret i samarbejde med Muskelsvindfonden.

Democracy & Digital Citizenship Conference, 3.-4. september

Todages konference på Syddansk Universitet om demokrati, medborgerskab og digitalisering. Organiseret i samarbejde med Digital Democracy Centre (Syddansk Universitet), Centre for Digital Citizenship (Roskilde Universitet) og Copenhagen Centre for Social Data Science (Københavns Universitet).

Workshop for deltagere i SHAPE, 19. september

Heldagsworkshop for SHAPE-deltagere i anledning af mange nytillkomne med fokus på netværking og temaer/retninger i SHAPE.

Workshop: 'The societal contract(s) of the university', 25. september

Workshop for forskere på Aarhus Universitet om universitets samfundskontrakt med det formål at skabe en fælles vision for universitetets rolle i både nutiden og fremtiden. Organiseret i samarbejde med AIAS.

Workshops: 'Cybersikkerhed i curriculum', 23. og 24. oktober samt 8. november

Workshops for undervisere på Aarhus Universitet – henholdsvis Arts og BSS – med fokus på, hvordan cybersikkerhed kan integreres i undervisningen. Organiseret af videnskabelig assistent Karina Dollerup Brunsvig i samarbejde med Happy42 og Aarhus Universitet.

Webinar: 'Bonus Cyber Knowhow', 22. november

Webinar for jobcentre omkring kurset '[Bonus CyberKnow](#)' – opkvalificering af ledige til en cybergeneralist funktion. Organiseret af videnskabelig assistent Karina Dollerup Brunsvig i samarbejde med Happy42, Aarhus Universitet, Industriens Fond, IDA og Aarhus Jobcenter.

Workshop: 'Re:search - comparing, critiquing and contemplating search results', 30. november.

Offentlig workshop om søgning i vidensinfrastrukturer og lancering af platformen: '[re-search-site](#)' på Dokk1 i Aarhus. Organiseret af postdoc Renée Ridgway i samarbejde med Code & Share og kunstner/programmør Anders Visti.

Webinar: 'Cyber Campus Denmark og Cyberskills', 13. december

Webinar med fokus på cyber campus og cyberskills. Organiseret af videnskabelig assistent Karina Dollerup Brunsvig i samarbejde med Security Tech Space og Aarhus Universitet (Arts og Tech).

SAMARBEJDSPARTNERE

I det følgende præsenteres et udsnit af SHAPEs eksterne samarbejdspartnere, som omfatter forskellige private, halvoffentlige samt offentlige organisationer:

Aarhus Jobcenter, Aarhus Kommune, Aarhus Universitetshospital, Akademiet for Talentede Unge, Code & Share, Creative Crowds (Varia), Datacentralens (DC) Arkivgruppe, Dansk Socialrådgiverforening, DEFACTUM - Region Midt, Dokk 1, Folkeuniversitet, Ghost Agency, Happy42, In-Grid, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Kulturministeriet, Københavns Professionshøjskole, Muskelsvindsfonden, Advisory Board for Nordic Observatory for Digital Media and Information Disorder – NORDIS (heri indgår flere private virksomheder), Norddjurs kommune, Systerserver, Transmediale Festival, UC Lillebælt, VIA University College, Videnskab.dk, Videnslyd.

FORSKERE

Adéla Sobotkova

Amanda Karlsson

Anja Bechmann

Anne Odile Peschel

Anton Elias Holt

Antonia Clasina Södergren

Antoinette Mary Fage-Butler

Bettina Lemann Kristiansen

Caroline Gjørtsvag Kock

Cathrine Hasse

Cecilie Eriksen

Christian Dindler

Christian Ulrik Andersen

Cristina Flesher Fominaya

David Josias Wegmann

Gabriele Torma

Iben Have

Ilya Utekhin

Jakob Linaa Jensen

Jan Løhmann Stephensen

Janet Frances Rafner

Jessica Aschemann-Witzel

Jessica Gabriele Walter

Karl-Emil Kjær Bilstrup

Karina Brunsvig

Kasper Schiølin

Kim Halskov

Lasse Balleby

Lene Aarøe

Lene Kühle

Lindsay Weinberg

Lizette Vorster Larsen

Loni Kraus Ledderer

Lotte Philipsen

Louise Bøttcher

Magnus Høholt Kaspersen

Magdalena Regina Tyzlik-Carver

Maja Hojer Bruun

Maj Nygaard-Christensen

Marianne Graves Petersen

Marie Højlund

Marie Louise Tørring

Marta Victoria

Morten Breinberg

Mikkel Rask Pedersen

Miriam Brems

Morten Brænder

Nicolas René M Maleve

Nicholas Haas

Nils Ole Bubandt

Ole Sejer Iversen

Patrick Heiberg Kapsch

Pablo Velasco

Petra Hermankova

Peter Dalsgaard

Peter Danholt

Peter Lauritsen

Petra Hermankova

Rachel Charlotte Smith

Rasmus Kornbek

Renée Ridgway

Rosanna Farbøl

Stine Liv Johansen

NYANSÆTTELSER

Anders Visti Hansen, 'Knowledge infrastructures of searching'

Antonia Södergren, Postdoc, 'Still learning? AI in educational settings'

Caroline Gjørtsvang Kock, Videnskabelig assistent, 'Den digitalt understøttede demokratiske samtale om byudvikling'

Iben Have, AIAS-SHAPE fellow, 'Resonating synthetic voices and listening citizens: Democratic implications of TTS-assisted communication'

Iliia Utekhin, AIAS-SHAPE fellow, 'News flow analytics: A data science method for eliciting censorship and showing bias'

Jan Løhmann Stephensen, AIAS-SHAPE fellow, 'Chat Democracy: AI, Democratic Talk, and a New Shared Language'

Karina Birgit Dollerup Brunsvig, Videnskabelig assistent, 'Cybersikkerhed i et humanistisk perspektiv'

Maj Nygaard-Christensen, AIAS-SHAPE fellow, 'A street-level examination of digital service among socially marginalized people'

Miram Brems, Postdoc, 'YouTube as an infrastructure for influence on citizens' belief and behavior journeys'

Nicolas Malevé, Postdoc, 'Knowledge servers'

Rasmus Kornbek, Videnskabelig assistent, 'Personnummerets historie'

Simone Naja Helleberg Bech, AC-fuldmægtig

STUDERENDE

Andreas Hyldegaard Hansen, 'YouTube as an infrastructure for influence on citizens' belief and behavior'

Ida Terp Høybye, Studentermedhjælper

Katarina Marie Hermansen, 'The Invisible Men (TIM)'

Luna Sol Korsholm Mathiesen, 'YouTube as an infrastructure for influence on citizens' belief and behavior'

Marcus Kjærgaard Olesen, 'YouTube as an infrastructure for influence on citizens' belief and behavior'

Markus Alexander Bjerremand, 'Knowledge infrastructures of searching'

SHAPE ÅRSRAPPORT 2024

Produceret af SHAPE – Shaping Digital Citizenship
Redigeret af Simone Bech og Rasmus Kornbek

SHAPE – Shaping Digital Citizenship

Institut for Kommunikation og Kultur
Afdeling for Digital Design and Informationsvidenskab

Aarhus Universitet
Helsingforsgade 14
DK-8200 Aarhus N

www.shape.au.dk